

**Ilidesjärven puisto
Asemakaava 8725**

**Asemakaavan vaikutukset
luontoarvoihin ja
virkistysympäristöön**
valmisteluvaihe, 21.10.2024

Asemakaava-alue

Asemakaava-alue kattaa lidesjärven aiemmin asemakaavoittamattoman etelärannan osan ja ulottuu järven yli vastapäiselle kapealle rantakaistaleelle. Alue on merkityksellinen niin ekologisesti, virkistyksestä kuin kulttuurihistoriallisesti.

lidesjärvi sijoittuu Tampereen maisemarakenteessa huomattavaan luode-kaakkosuuntaiseen ruhjelaaksoon, joka toimii tärkeänä osana kaupungin viherverkkoa ja siniviherrakennetta.

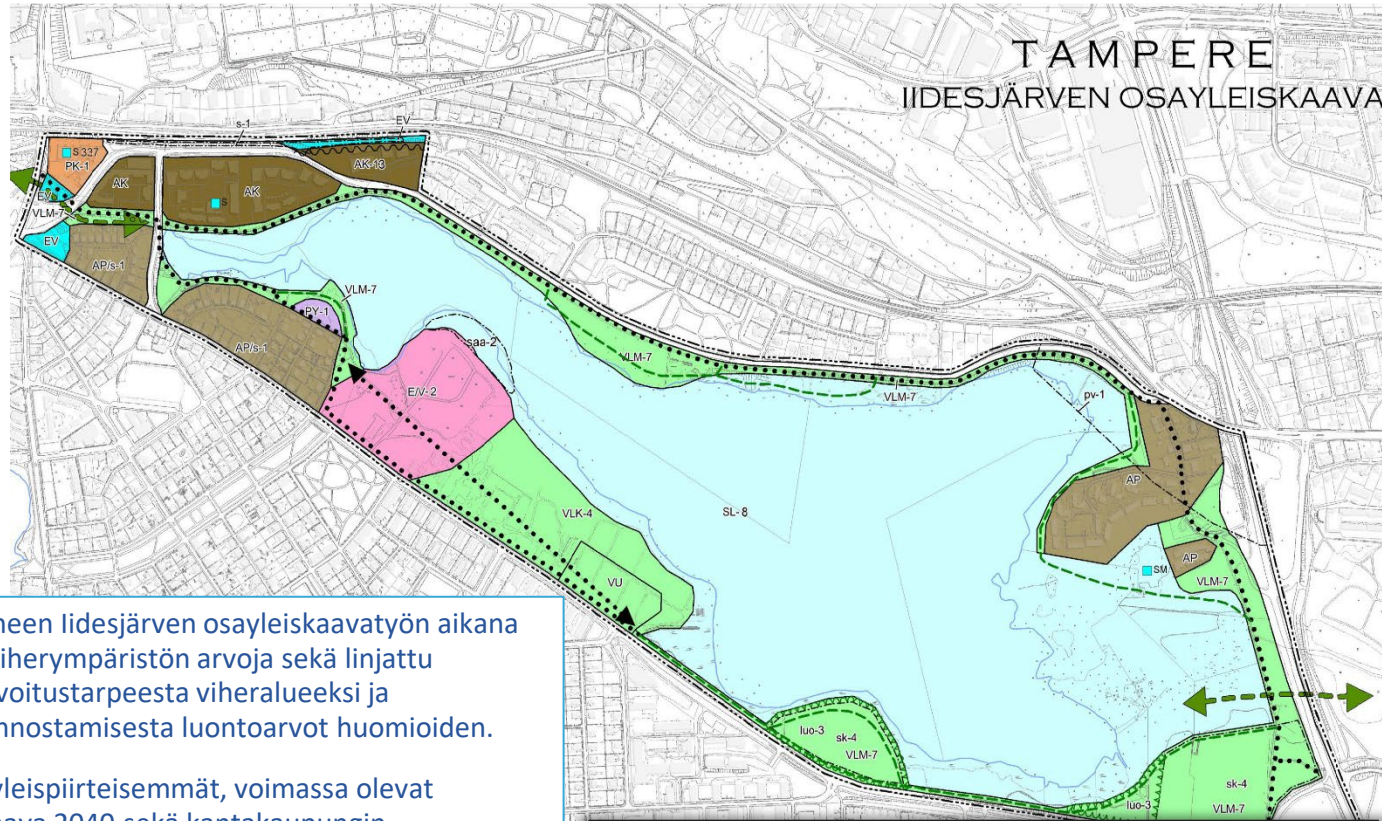
lidesjärvi rantoineen tarjoaa luontovirkistyskohteen aivan kaupungin keskustan läheisyydessä. Se on luonnonsuojeluohjelman kohde sekä maakunnallisesti tärkeä lintujärvi. Matalan läpivirtausjärven veden laatuun vaikuttaa keskeisesti laaja yläpuolinen valuma-alue, mutta myös asemakaava-alueella sijaitsevan vanhan kaatopaikan vaikutus näkyy järven veden laadussa.

Asemakaava-alue on vehreää ja voimakkaasti kulttuurivaikutteista. Se on ollut lähes kauttaaltaan viljelysmaana, jonka keskellä oli Nekalan kartanon pihapiiri. Kartanon pihapiirin etelä- ja länsipuolelle rakennettiin asuinrakennuksia, jotka kuitenkin nopeasti purettiin. Myös viljely päättyi 1980-luvun puolivälin paikkeilla. Tämän jälkeen avoin alue alkoi luontaisesti puustoutua. Alueen itäosaan perustettiin kaupungin taimisto, jonka runsaslajiset puuistutukset jätettiin kasvamaan taimistotoiminnan loputtua. Lisäksi alueen lajistossa näkyy sen länsiosassa vv.1029-1958 toimineen ja sittemminkin avoimena maisemana maanlajityskäytössä säilyneen kaatopaikan sekä viljelypalstojen kulttuurivaikutus. Järven pohjoisrannalla on sijainnut Järvensivun kylä, josta saattaa olla jäljellä ainakin vähäisiä jäännöksiä kaava-alueen pohjoisosassa. Eteläosastaan kaava-alue rajautuu Viinikka-Nekalan valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Nykyään asemakaava-aluetta käytetään virkistys- ja palstaviljelyn ohella kaupungin varikko- ja varastointitoimintaan, jonka lopettamisesta alueella on päätetty.

Kaavatilanne - yleiskaava

TAMPERE IIDESJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

IIDESJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

Kuulutettu lainvoimaiseksi 28.4.2014
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.3.2014

Merkinnät ja määräykset:

YLEISMÄÄRÄYS

Aueella syntyvät hulevedet tulee hoitaa hallitusti. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota vesistöihin suojelutoimenpitein. Asemakaavoituksen yhteydessä on laadittava erillinen hulevesien hallintaa koskeva suunnitelma.

<p>AK KERROSTALOVALTAINEN ASUNTOALUE Aueen kerrosalasta pössosa on sijoitettava kerrostaloihin</p> <p>AK-13 KERROSTALOVALTAINEN ASUNTOALUE Aueelle saadaan sijoittaa myös asuunilta häiritsemättömiä liike- ja toimistotiloja sekä julkisten palvelujen tiloja. Muun kuin asuinkerrosalain määrä, laatu ja sijainti aueella tulee määrätä asemakaavoituksen yhteydessä. Asuinrakennuksissa tärinä ei saa ylittää vääräntyyluokan C suositusarvoa 0,30 mm/s. Runkomolekulaan tulee jättää raja-arvon 30/35 dB alle. Asemakaavoituksen yhteydessä on tarkistettava aueen maaperän pilaantumisen syyt.</p> <p>AP PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE Aue varataan pientaloille. Aueelle voidaan rakentaa myös pienkerrostaloja ja asuinympäristöön soveltuvia työtaloja. Pienkerrostaloihin saadaan sijoittaa enintään 25 % aueen kerrosalasta</p> <p>APi-1 PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE, JOLLA YMPÄRISTÖ SÄILYTETÄÄN Rakentamisessa tulee ottaa huomioon aueen kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne. Uudisrakentamisen tulee rakennustalvataan ja sijainnillaan liittyä olemassa olevaan rakennuskantaan ja ympäristöön. Perustorjauksi- ja muutosmenpiteiksi tulee säilyttää tai palauttaa rakennusten alkuperäiset tyylipiirteet ja rakentamismateriaalit ja värit. Aueen rakennusten purkamiseen vaaditaan lupa (MRL 127§).</p> <p>PK-1 YKSIYTYSTEN PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE Aue varataan pääasiassa liike- ja toimistotiloille ja niihin liittyville varustaloille, yksityisten hallintotoimien tiloille sekä ympäristöarvokkaiksi aluetunnetuiksi työpaikatoimintoina. Aueelle saa sijoittaa myös asuntoja siihen soveltuihin osiin.</p> <p>PY-1 JULKISTEN PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE</p> <p>VLM-7 MAISEMAN- JA LUONNONHOITOALUEKSI VARATTU LÄHIVIRKISTYSALUE, KUTEN RANTA, VESISTÖN SUOJA-ALUE, HARJU, RINNE, MAISEMAPELTO TAI -NIITY Aueella säilytetään alkuperäinen luonnonympäristö. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL 128 §:ssä on säädetty. Aueella sallitaan vain vähäinen luonnonympäristön huonontava yleistyö virkistystoimintaa palveleva rakentaminen ja maisemanhoito.</p> <p>VLK-4 KAUPUNKIPUISTOKSI VARATTU LÄHIVIRKISTYSALUE PERHEPUISTOA VARTEN Aue varataan yleistyö virkistys- ja vapaa-ajan palveluita varten, jotka yhteisökokonaisuutena muodostavat perhepuiston. Aueella sallitaan urheilu- ja virkistystoimintaa palvelevien rakennusten, rakennelmien, laitteiden ja kenttien rakentaminen. Näiden määrä, sijainti ja laatu tulee osoittaa asemakaavassa.</p> <p>VU URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUJEN ALUE</p> <p>EV-2 ERITYISALUE, JOKA ALUEELLA SIIJAITSEVAN KAATOPAIKAN KUNNOSTUKSEN JÄLKEEN ASEMAKAAVOITETAAN VIRKISTYSALUEKSI Aueen käyttö virkistysalueena ei saa aiheuttaa terveys- eikä turvallisuusuhkaa. Kaatopaikkaa kunnostettaessa tulee huolehtia, ettei rantaan sijoitettujen direktiivilajien elinympäristöä hävitä tai heikennetä. Käyttötarkoituksen muuttaminen tulee perustua alueeseen einko- ja liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymiin suunnitelmiin.</p> <p>EV SUOJAVIERALUE</p>	<p>SL-8 LUONNONSUOJELUALUE, JOKA ON TARKOITETTU SUOJELTAVAKSI LUONNONSUOJELULAINSÄÄDÄNNÖN NOJALLA Aue kuuluu valtakunnalliseen Intuvesien suojeluohjelmaan. Aueella tehtäviä toimenpiteitä ei saa vaarantaa merkittäviä suojelun arvoja. Aueeseen rajoittuvan kaatopaikan kunnostaminen sekä muut ympäristöarvojen suojeleminen ovat sallittuja. Aueelle saa rakentaa vain suojelutarkoituksella ja siihen liittyvällä tieteellisen tutkimuksen ja opetus toiminnan edellyttämällä rakennelmilla ja laitteilla.</p> <p>SAB-2 SAASTUNUT MAA-ALUE Aueelle sijoitettujen direktiivilajien elinympäristöä ei saa hävittää tai heikentää.</p> <p>KATUALUE</p> <p>MELU- ja RÄJÄHTÄMISTARVE Aueen asemakaavoituksessa on otettava huomioon, ettei melutaso asuinrakennusten sisällä saa ylittää päiväaikaan 35 dBA eikä yöaikaan 30 dBA. Aueen rakennukset tulee sijoittaa niin, että rakennukset suojaavat asuntojen ulko-oleksielu- ja päiväaikaan 55 dBA yrittävistä ja yöaikaan 45 dBA yrittävistä meluista.</p> <p>5-1 ALUEEN OSA, JOLLA ON LUONNONSUOJELULLISTA ARVOA Aueella saattavat koskea luonnonsojeluun, metsäin ja elinympäristöä koskevat erityiset määräykset. Aueen rajaus ja suojelun tapa määritellään kohtaisissa esiteltyä tavalla. Aueen ominaispiirteitä tai luonnonsojeluun liittyviä arvoja ei saa vaarantaa.</p> <p>LUO-3 LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALLA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE Aue on hyönteistöllä erityisen tärkeä alue, jolla ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka heikentävät niiden elinympäristöä.</p> <p>SK-4 ALUEEN OSA, JONKA PELTO- JA NIITYLUEET TULEE SÄILYTTÄÄ AVOIMINA.</p> <p>PV-1 VEDENHANKINTAA VARTEN TÄRKEÄ POHJAVESIALUE</p> <p>VIHERYHTEYSTARVE</p> <p>KEVYEN LIIKENTEEN REITTI</p> <p>KEVYEN LIIKENTEEN YHTEYSTARVE</p> <p>POLKU</p> <p>YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA</p> <p>ALUEEN RAJA</p> <p>MUNAINSMUISTOKOHDE Munainsmuistolaan rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. Aueen kalvaminen, pelttäminen, muuttaminen ja muu siihen kaotaminen on muinaismuistolaan nojalla kielletty. Aueella ja sen lämpöpiirteistä koskevista maankäytösunnitelmissa tulee pyrkiä lausunto museoviranomaiselta.</p> <p>KULTTUURIHISTORIALLISTI MERKITTÄVÄ RAKENNUS TAI KOHDE Kohde on erityispiirteitä tulee ottaa huomioon yksityiskohtaisessa kaavoituksessa tai muissa toimenpiteissä.</p> <p>337 Numerointi kohteen [337] viittaa julkaisuun Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998.</p>
---	--

Vuonna 2014 valmistuneen lidesjärven osayleiskaavatyön aikana on kartoitettu alueen viherympäristön arvoja sekä linjattu etelärannan asemakaavoitustarpeesta viheralueeksi ja kaatopaikka-alueen kunnostamisesta luontoarvot huomioiden.

Myöhemmin laaditut, yleispiirteisemmät, voimassa olevat kantakaupungin yleiskaava 2040 sekä kantakaupungin vaiheyleiskaava 2017-2021 noudattavat osayleiskaavan periaatteita. Perhepuiston (VLK-4) varauksen sijaan alueelle on kuitenkin osoitettu erikoispuistomerkintä (vihreällä vinoneliöllä), ja koko asemakaavoitettava alue on osoitettu osaksi ohjeellista keskuksipuistoverkoston kehittämistarvealuetta (vkk). lidesjärven alue sisältyy myös kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen 7.12.2020 päivättyyn rajaukseen (vaakaviivitus).

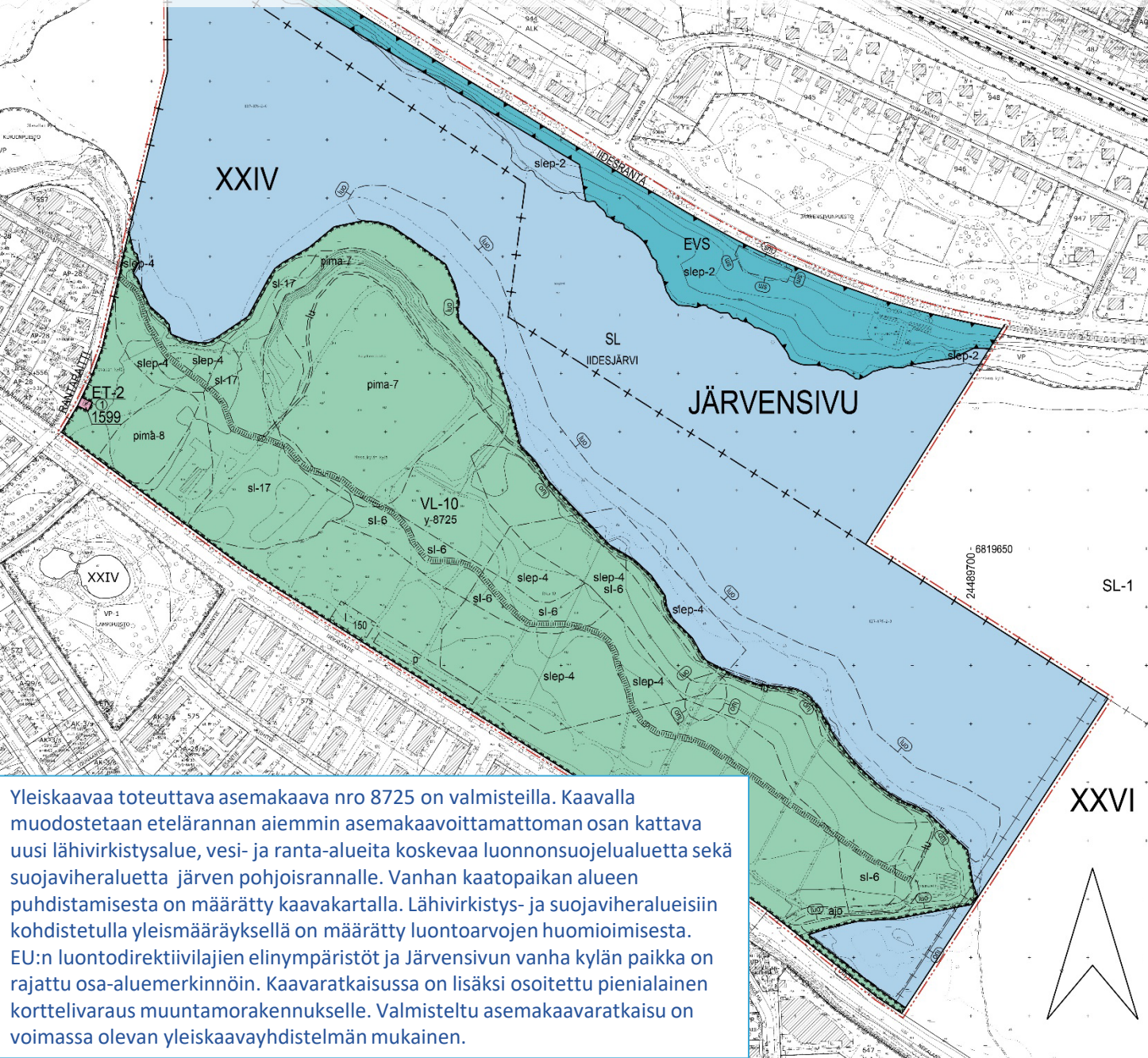
Valmisteltavana olevassa kantakaupungin vaiheyleiskaavassa 2021-2025 on osoitettu ohjeellinen varaus rantojen luontovirkistyspalveluiden keskittymälle.

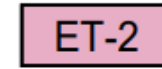
Kartat: Ylhäällä lidesjärven osayleiskaava, vasemmalla ote voimassa olevasta kantakaupungin yleiskaavayhdistelmän kartasta 2 – Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut.

Kaavatilanne – asemakaavaluonnos 10/2024

TAMPERE.
FINLAND

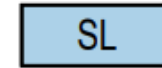
Lähiparkistysalue, jota hoidetaan maisemallisena kokonaisuutena, jossa vaalitaan alueen kulttuurihistoriallisia arvoja ja luonnon monimuotoisuutta. Hoitotoimenpiteet, täydennysistutukset, maisemallisten näkymien avaaminen sekä virkistystä palvelevat rakenteet ja varusteet tulee sovittaa hienovaraisesti kokonaisuuteen siten, että otetaan huomioon kunkin osa-alueen erityispiirteet. Toimenpiteissä tulee ottaa huomioon merkittävä kasvi- ja eläinlajist. Alueelle tulee laatia käyttö- ja hoitosuunnitelma.

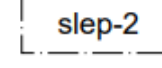
Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitojen korttelialue, jolle saa rakentaa kerrosalaltaan enintään 20 m²:n suuruisen muuntamorakennuksen.

Suojaviheralue, jolla sijaitsee luonnonmonimuotoisuuden kannalta arvokas ekologinen yhteys.

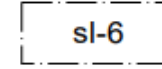
Luonnonsuojelualue.

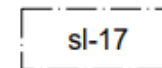
Tärkeänä lepakoalueena säilytettävä alueen osa. Puustoa on hoidettava lajien elinolosuhteiden huomioon ottaen.

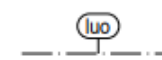
Alueen osa, jolla lepakoiden elinolosuhteiden ja kulkureittien turvaamiseksi tulee säilyttää ja istuttaa lepakoiden suotuisaa puustoa.

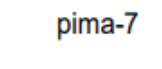
Alueen osa, jolla liito-oravan elinolosuhteiden ja kulkureittien turvaamiseksi tulee säilyttää ja istuttaa lajiltaan liito-oravalle suotuisaa puustoa.

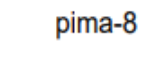
Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkana säilytettävä ja kehitettävä alueen osa. Alue tulee säilyttää puustoisena. Metsänhoidossa tulee turvata liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sekä ruokailupaikkojen säilyminen.

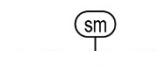
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.

Alueen maaperä tulee puhdistaa ja jätteet poistaa maaperästä ympäristöviranomaisen hyväksymien suunnitelmien mukaisesti.

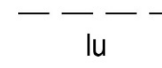
Alueen maaperän pilaantuneisuus tulee selvittää ja tarvittaessa puhdistaa sekä jätteet poistaa maaperästä ympäristöviranomaisen hyväksymien suunnitelmien mukaisesti.

Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös.

Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.

Ohjeellinen luontopolku.

Yleiskaavaa toteuttava asemakaava nro 8725 on valmisteilla. Kaavalla muodostetaan etelärannan aiemmin asemakaavoittamattoman osan kattava uusi lähivirkistysalue, vesi- ja ranta-alueita koskevaa luonnonsuojelualueutta sekä suojaviheraluetta järven pohjoisrannalle. Vanhan kaatopaikan alueen puhdistamisesta on määrätty kaavakartalla. Lähivirkistys- ja suojaviheralueisiin kohdistetulla yleismääräyksellä on määrätty luontoarvojen huomioimisesta. EU:n luontodirektiivilajien elinympäristöt ja Järvensivun vanha kylän paikka on rajattu osa-aluemerkinnöin. Kaavarteknisessä on lisäksi osoitettu pienialainen korttelivaraus muuntamorakennukselle. Valmisteltu asemakaavartekaisu on voimassa olevan yleiskaavayhdistelmän mukainen.

Asemakaava-alueen nykytila

Tässä vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan asemakaavaluonnoksen mukaisen maankäytön toteutumista verrattuna nykytilanteeseen/nykytilanteen mukaiseen kehitykseen, sillä kaava-alue on pääosin aikaisemmin asemakaavoittamatonta.

Asemakaava-alueen nykytilaa on selvitetty asemakaavaan liittyvissä selvityksissä:

- Nekalan kaatopaikka; kunnostustarpeen arviointi ja kunnostuksen yleissuunnitelma (Sitowise 2021, 2024)
- lidesjärven puiston asemakaava nro 8725; liito-oravaselvitys (Sitowise 31.05.2024)
- lidesjärven puiston asemakaava nro 8725; sudenkorento-, mäkihiilikoi- ja liito-oravaselvitys (Sitowise, 15.9.2022)
- lidesjärven puiston 8725 ja Viinikanlahden 8755 asemakaavojen ympäristön saukkoselvitys (WSP 9.5.2022)
- lidesjärvenpuiston monimuotoisuusarvio (Ramboll, 13.10.2021, päivitys 2024)
- lidesjärven puiston asemakaava nro 8725; lepakkoselvityksen täydennys (Ramboll, 21.1.2021)
- lidesjärven puiston asemakaava nro 8725; kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys (Sitowise, 6.11.2020)
- Raportti hyönteisselvityksistä lidesjärven perhepuiston asemakaavan nro 8725 alueella (Tampereen Hyönteistutkijain Seura ry, 31.1.2019)
- Tampereen lidesjärven viitasammakkoselvitys (kvvy, 2018)
- Nekalan perhepuiston asemakaavan nro 8725; Lepakkoselvitys (Ramboll, 2.10.2018)
- Nekala, lidesjärven perhepuiston asemakaavan nro 8725; linnustoselvitys (Sitowise, 2018)

Lisäksi asemakaava-alueen linnustoa on selvitetty säännöllisesti osana koko lidesjärven ympäristön kattavia linnustoselvityksiä, joista viimeisin on vuodelta 2024 (Koskimies, Pertti. Tampereen lidesjärven linnustoselvitys 2024).

Kuva: lidesjärven puiston alueen nykytila. (lidesjärven puiston yleissuunnitelmaluonnos, Näkömä oy)

Puistosuunnitelma

Asemakaavaratkaisun toteuttamisen periaatteet on osoitettu asemakaavaan liittyvässä lidesjärven puiston yleissuunnitelmassa.

Tässä kaavan vaikutusten arvioinnissa oletetaan maankäytön toteutuvan puistosuunnitelman mukaisena. Kaava-alueeseen kuuluvaa lidesjärven etelärantaa koskee kaavamerkintä VL-10 (lähivirkistysalue, jota hoidetaan maisemallisena kokonaisuutena, jossa vaalitaan alueen kulttuurihistoriallisia arvoja ja luonnon monimuotoisuutta).

lidesjärven puiston yleissuunnitelmassa voimakkaimmin uudistettavat alueet on osoitettu kaava-alueen länsipuoliskolle; vanhan kaatopaikan alueelle sekä Nekalantien varren varikko- ja varastoalueille. Puhdistettava kaatopaikka-alue tulee uudelleen viherrakennettavaksi, mutta sen maisematilallinen luonne säilyy perustettavien niittyjen ja nurmialueiden sekä rantaviivaa seuraavien puustutusten myötä. Uudistaminen tarjoaa mahdollisuuden myös leviämään päässeiden haitallisten vieraslajien hävittämiseen alueelta. Rakennetummat puiston osat leikki- ja liikuntatoimintoinen on sijoitettu nykyiselle varikkoalueelle.

Muilta osin yleissuunnitelmassa esitetyt ratkaisut ovat viheralueen nykytilaa säilyttäviä ja maltillisesti virkistysolosuhteita kehittäviä. Entisen taimiston alueelle on osoitettu pieniä nurmialueita oleskeluun sekä puuston harventamista säilyvien puiden kasvuolosuhteiden parantamiseksi. Rannan taukopaikkoja on esitetty kehitettäväksi sekä rantareitin kosteimpiin kohtiin laiturimaisia puutasoja/pitkospuita.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin

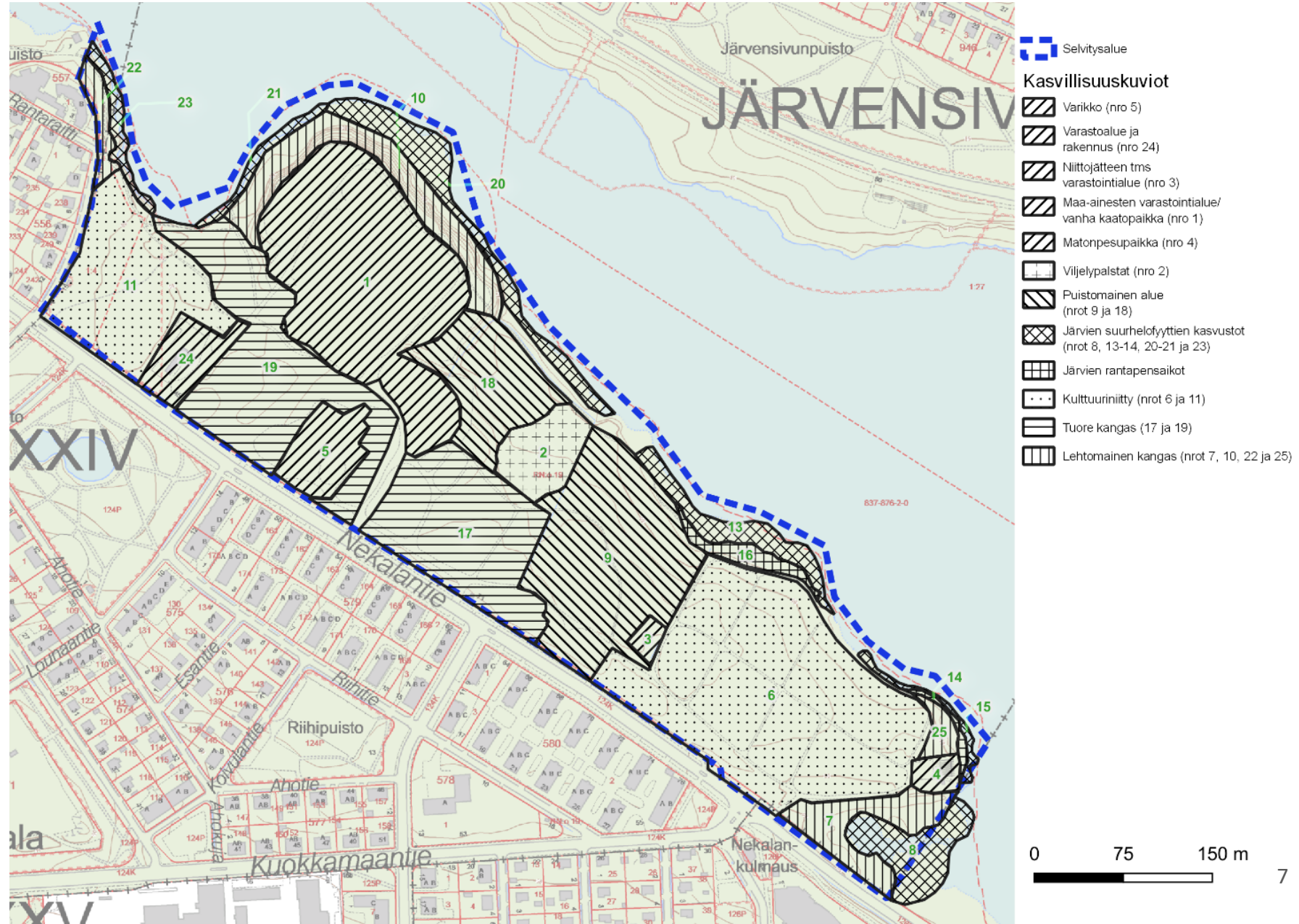
Asemakaava-alue on kauttaaltaan ihmisen muokkaamaa ympäristöä. Luontaisimpina säilyneitä ovat ranta-alueet, käsittäen korkeakasvuista rantakasvillisuutta sekä rantapensaikoita.

Kasvillisuus ja biotooppiselvityksen (2020) yhteydessä ei tehty havaintoja valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaisista tai suojelluista kasvilajeista. Selvitysalueella ei esiinny myöskään uhanalaisia luontotyyppejä, metsälain erityisiä ympäristöjä tai luonnonsuojelulain luontotyyppejä. Avoimet niitty-ympäristöt (kuvassa kuviot 6 ja 11) sekä lidesjärven luontaisen rantakasvillisuuden vyöhykkeet (kuvassa kuviot 8, 13 ja 20) ovat huomionarvoisia kohteita.

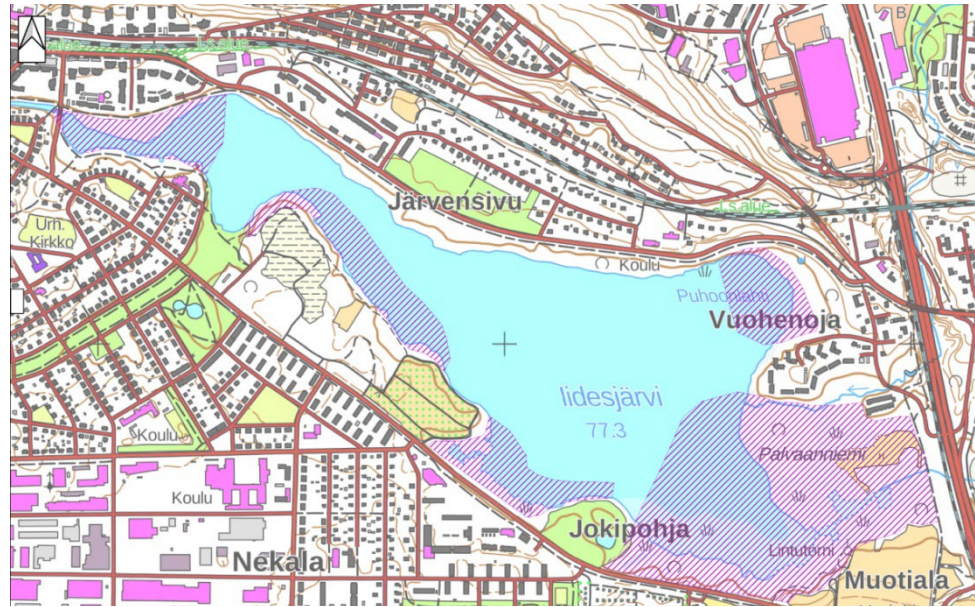
Alueella esiintyy haitallisia vieraslajeja (jättipalsami, komealupiini, jättitattaret ja isosorsimo) erityisesti entisen kaatopaikan sekä sen läheisyydessä olevien ranta-alueiden vyöhykkeellä.

Kaavaratkaisu ja siihen liittyvä puistosuunnitelma turvaavat alueen arvokkaimpien biotooppien säilymistä sekä tukevat haitallisten vieraslajien torjuntaa maanlajitusalueen uudistuessa sekä puiston tullessa kokonaisuudessaan kaavan yleismääräyksen ohjaamana hoito- ja käyttösuunnitelmalla kunnossa pidettäväksi.

Kuva oikealla: Kasvillisuuskuviot. (Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, Sitowise 2020)

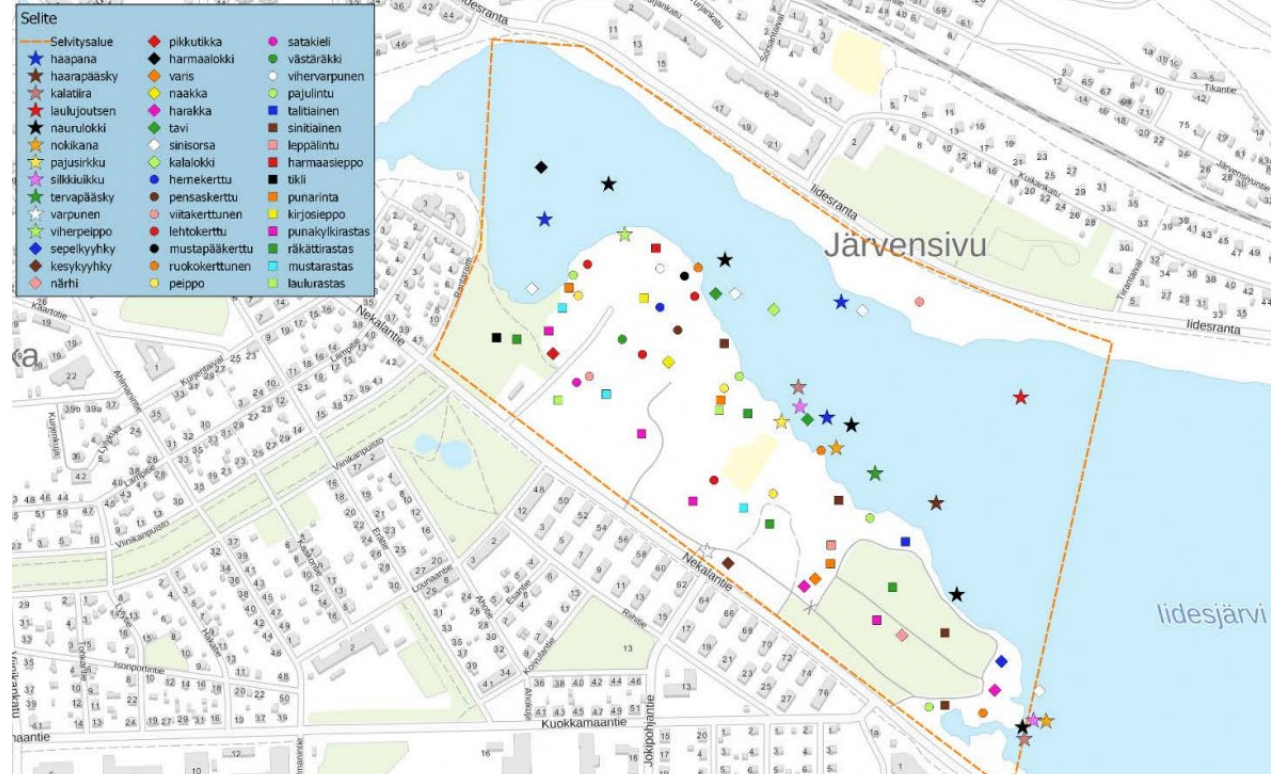
Vaikutukset linnustoon

Kuva vasemmalla: lidesjärven linnustollisesti arvokkaimmat osa-alueet vinoviivoituksella. (Tampereen lidesjärven linnustoselvitys 2024.)

Kuva oikealla: Asemakaavan 8725 linnustoselvityksessä (2018) pesiviksi tulkitut lajit. Tuolloin huomionarvoisimmat lajit merkitty tähdellä.

Selite		
★ Selvitysalue	◆ pikkutikka	● satakieli
★ haapana	◆ harmaalokki	● västäräkki
★ haarapääsky	◆ varis	● vihervarpunen
★ kalatira	◆ naakka	● pajulintu
★ laulujoutsen	◆ harakka	● talitainen
★ naurulokki	◆ tavi	● sinitalainen
★ nokkana	◆ sinisorsa	● leppälintu
★ pajusirkku	◆ kalalokki	● harmaasieppo
★ silkkilokki	◆ hamekerttu	● tikki
★ tervapääsky	◆ pensaskerttu	● punarinta
★ varpunen	◆ viitakerttunen	● kirjosisieppo
★ viherpeippo	◆ lehtokerttu	● punakylkirastas
★ sepelekyhky	◆ mustapääkerttu	● räkättrastas
◆ keskykyhky	◆ ruokokerttunen	● mustarastas
◆ närhi	◆ peippo	● laulurastas

Lidesjärvi on valtakunnallisen lintuvesiensuojeluohjelman kohde, joka on suojeltu rantoineen sekä maakunta- että yleiskaavassa. Alueesta on myös tarkoitus muodostaa luonnonsuojelulain 43. pykälän mukainen yksityinen luonnonsuojelualue Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelman mukaisesti. Tampereen kaupunki on viime vuosina tehostanut lidesjärven linnuston ja elinympäristöjen suojelua. lidesjärven etelä- ja itärannalle on muun muassa raivattu laidunalue avointen elinympäristöjen laajentamiseksi ja monipuolistamiseksi.

Lidesjärvi rantoineen on arvokas lintualue, jonka pesimälinnusto on hyvin monimuotoinen alueen pienehköstä koosta huolimatta. Sen linnuston tilannetta ja suojeluarvoa voidaan luotettavammin tarkastella useampivuotisten tutkimusten perusteella. Asemakaava-alueelle tehdyssä linnustoselvityksessä vuonna 2018 havaittiin 42 lintulajia, joiden parimääräarvio oli noin 250 – 300 paria. Sekä laji- että parimäärät ovat huomattavan korkeita suhteellisen pienelle alueelle (42 ha). Uhanalaisia (VU, EN) lintulajeja havaittiin kaikkiaan seitsemän, silmälläpidettäviä (NT) kaksi ja EU:n lintudirektiivin liitteen I mukaisia (DIR) lajeja kaksi Vuoden 2019 luokituksen mukaan havaittuja lajeista uhanalaisia on kaikkiaan yhdeksän ja silmälläpidettäviä viisi, sillä harmaalokin, västäräkin, ruokokerttunen, närhen ja pensaskerttunen suojelustatus on muuttunut. Suojellullisesti huomionarvoisimmat lintulajit havaittiin pääsääntöisesti

lidesjärvellä tai sen rantavyöhykkeellä (kuva oikealla ylhäällä).

Koko lidesjärven ympäristön kattavissa selvityksissä vuosina 2016 ja 2021-2024 lidesjärven pesimälinnustoon on tulkittu kuuluneen yhteensä 39 pesivää, erityisesti huomioitavaa vesi- ja rantalintulajia, joista kahdella kolmasosalla on joko kansallinen tai kansainvälinen suojeluperuste. Lisäksi rantapensaikoissa ja -lehdossa pesii monia muitakin vaateliaita lehtimetsälajeja sekä myös yleisiä ja runsaslukuisia lintulajeja.

Pesimälinnuston laji- ja parimäärät vaihtelevat järven eri osien välillä. Linnustolle arvokkaimpia ovat ne ranta-alueet, joilla ruovikot ja muut luhdut ovat laajimmillaan, ja joilla ihmisiä liikkuu mahdollisimman harvoin tiheiden rantalehtojen ja -pensaikkojen, vetisten luhtien ja muiden vaikeakulkuisten maastotyyppien vuoksi. Tällaisilla alueilla niin vesi-, ranta- kuin kosteikkolinnut voivat pesiä mahdollisimman rauhallisissa oloissa (kuva ylhäällä vasemmalla). Lintujen pesimärauhan ja elinolojen vuoksi nämä osa-alueet on perusteltua säilyttää mahdollisimman rauhallisina, eikä niille ole syytä rakentaa ihmisiä erityisesti houkuttelevia rakenteita. Toisaalta näillä osa-alueilla on erityisen tärkeää hidastaa ja estää luhtien kuivumista ja maatumista sekä pensaiden ja puiden kasvua. Niillä tarvitaankin aika ajoin aktiivisia hoitotoimia, kuten kasvillisuuden niittoa sekä pensaiden ja puiden poistoa, laiduntamista ja jopa pienten allikoiden kaivamista, jotta vettä ja luhtaa olisi sopivana mosaiikkina.

Linnustolle arvokas ranta- ja vesialue on asemakaavaratkaisussa osoitettu lähivirkistysalueeksi (VL-10) ja luonnonsuojelualueeksi (SL). Asemakaavaan liittyvässä puistosuunnitelmassa ihmisiä houkuttelevat toiminnot ja rakenteet on pääsääntöisesti sijoitettu kauemmas rannasta, ja huomionarvoisimpien lintulajien pesimäalueista, Nekalantien läheisyyteen. Alueen keskellä nykyisin kulkevista poluista on esitetty kehitettäväksi puistokäytävä. Nykyistä rantapolkua on esitetty kehitettäväksi 1,5 m leveäksi käytäväksi ja kosteilla paikoilla myös pitkospuurakenteilla. Käytävä on esitetty asemakaavassa luontopolkuna (lu). Maltillinen kehittäminen on kulun ohjaamiseksi perusteltavissa jo nykyisin paljon käytetyllä rantareitillä. Selkeät käytävät vähentävät kulutusta käytävien ulkopuolisilla luontoarvoiltaan runsailla alueilla. Matonpesupaikan yhteyteen on esitetty uusi lintutorni ja lintulava.

Kaavaratkaisun yleismääräyksessä edellytetään huomioimaan tarkemmassa suunnittelussa ja kunnossapidossa alueen merkitys lintujen pesimäalueena sekä muuton aikaisena ruokailu- ja levähdysalueena. Lähivirkistysalueen kaavamääräyksellä ohjataan myös luontoarvojen huomioimisen sekä erillisen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaiseen kunnossapitoon. Vanhan kaatopaikka-alueen kunnostaminen heikentää lintujen pesimäoloja paikallisesti, mutta on perusteltua järven veden laadun kannalta.

Vaikutukset lepakoiden elinolosuhteisiin

Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeja ja siten suojeltuja luonnonsuojelulain nojalla. Lepakoiden tappaminen ja pyydystäminen ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä. Myös lepakolle merkittävät ruokailualueet on huomioitava Euroopan lepakoidensuojelusopimuksen mukaan. Lisäksi lepakot ovat rauhoitettuja luonnonsuojelulain perusteella.

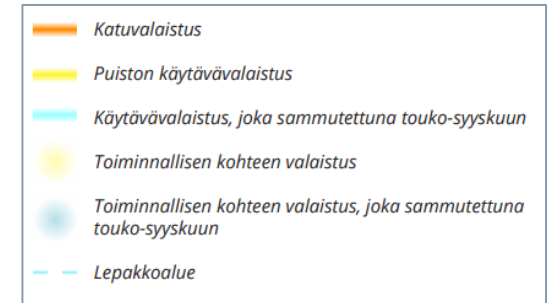
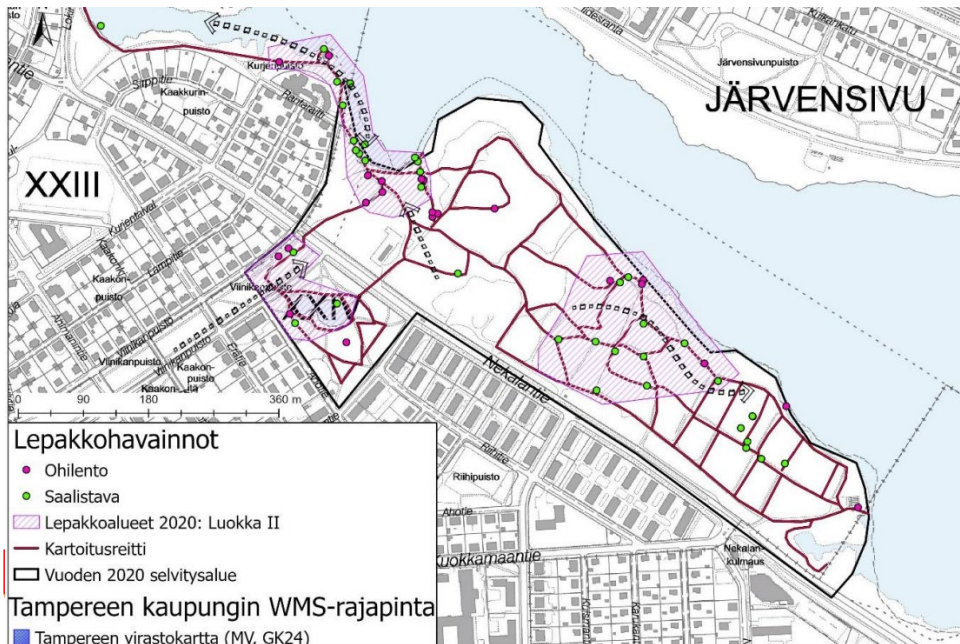
Asemakaava-alueella tehtiin vuoden 2020 lepakkoselvityksissä melko runsaasti lepakohavaintoja ja tavattiin ainakin kolme lepakkolajia: pohjanlepakkoa, vesisiippaa ja viiksiisiippalajeja. Lepakot käyttävät lähes koko aluetta, mutta selvitysalueelta rajattiin kolme tärkeää ruokailualueita / siirtymäreittiä (luokan II lepakkoalueita), jotka noudattelevat pitkälti aiempien vuosien rajauksia ja joista kaksi sijoittuu asemakaava-alueelle. Havaittuja siirtymäreittejä selvitysalueen ulkopuolelle ovat Viinikanpuisto sekä länsiosan poukama ja ranta-alue, josta on yhteys Viinikanojaan. Myös itäpäädyssä on todennäköinen siirtymäreitti selvitysalueen ulkopuolelle sekä Hevoshaan lepakkoalueelle.

Lepakkoselvityksen mukaan siirtymäreitit alueen ulkopuolisille päivehtimispaikoille sekä muille lidesjärven lepakkoalueille tulee turvata säilyttämällä riittävästi suojaista ja varjoistavaa puustoa. lidesjärven rantapuustoa suositellaan säilytettävän mahdollisemman paljon etenkin lepakolle huomionarvoisiksi tunnistetuilla alueilla. Lisäksi ranta-alueen

liiallista valaistusta tulee välttää ja on suositeltavaa säilyttää kokonaan valaisemattomia kohtia. Myös alueen keskiosiin on syytä jättää puustoa ja varjoisia kohtia, koska lepakot tulevat alueelle todennäköisesti selvitysalueen ulkopuolelta, pientaloalueelta Nekalantien ylitse. Lisääntymis- tai talvehtimisalueita ei ole alueelta tiedossa. Todennäköisiä talvehtimisalueita ovat selvitysalueen ulkopuolella olevien pientalojen kellarit, ullakot ja piharakennukset. Lepakot voivat talvehtia myös kivien raoissa ja lähellä maanpintaa, kunhan lämpötila pysyy jäätymisasteen yläpuolella.

Kaavaratkaisussa on esitetty lepakolle suotuisat alueet kaavamerkinnöillä slep-2 ja slep-4. Yleismääräyksellä on ohjeistettu lepakoiden huomioiminen alueen jatkosuunnittelussa ja valaistuksessa. Suurin osa luokan II lepakkoalueista on osoitettu lähivirkistysalueeksi (VL-10), jonka olosuhteisiin ei ole asemakaavaan liittyvässä lidesjärvenpuiston yleissuunnitelmassa esitetty suuria muutoksia. Osa

asemakaava-alueen keskiosan lepakkoalueesta sijoittuu puiston yleissuunnitelmassa osoitetun koirapuiston kohdalle. Koirapuiston alueelle tullaan kiinnittämään erityistä huomiota puuston säilyttämiseen. Lisäksi havaittujen kolmen lepakkoalueen väliin on puiston yleissuunnitelmassa nykyiselle varikkoalueelle osoitettu leikki- ja liikunta-alueita. Leikki- ja liikunta-alueille on esitetty puistosuunnitelmassa istutettavaksi puustoa. Puiston jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee edelleen varmistaa, että esitettyjen leikki- ja liikunta-alueiden koillisreunalla säilyy olevaa puustoa. Tätä turvaa osaltaan myös liito-oravan kulkuyhteyttä koskeva sl-6 merkintä. Puustoista yhteyttä Lampipuiston kautta Viinikanpuistoon turvaa liito-oravan kulkuyhteyttä koskeva merkintä sl-17. Jatkotyön aikana tulee vielä varmistua, että puiston läpi osoitetun virkistysreitin merkintä ei ole ristiriidassa luontoarvoja koskevien kaavamerkintöjen ja -määräysten kanssa.

Kuva vasemmalla: Vuoden 2020 määritetyt lepakkoalueet ja lepakohavainnot merkittynä lepakohavaintojen tyyppin mukaan (saalistava tai ohilento). Nuolet esittävät havaittuja lepakoiden kulkureittejä alkuyöstä ja keskiyöstä (lidesjärven puiston asemakaava nro 8725; lepakkoselvityksen täydennys. Ramboll 2021)

Kuva oikealla: Ote puiston yleissuunnitelmaluonnoksesta, lidesjärven puiston valaistuksen periaatteet.

Vaikutukset liito-oravan elinolosuhteisiin

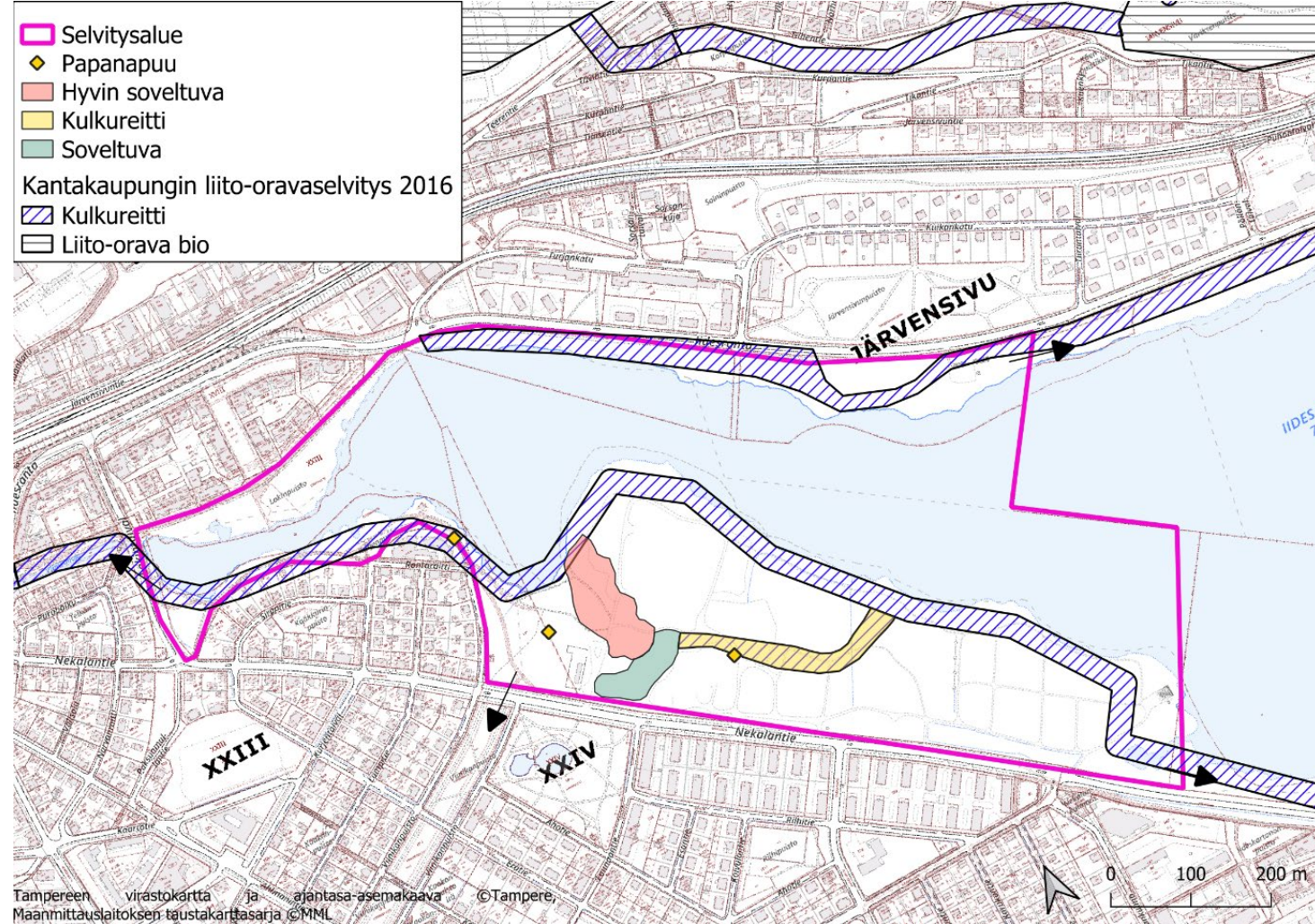
Liito-orava on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu ja EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV laji. Lain mukaan liito-oravien tappaminen tai pyydystäminen sekä niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä.

Asemakaava-alueelle on tehty viimeisin liito-oravaselvitys keväällä 2024. Tätä aiemmin alueelta tehtyt liito-oravahavainnot ovat pääosin vuonna 2022 tehdyn liito-oravaselvityksen yhteydessä tehtyjä.

lidesjärven eteläpuolella on liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä, mutta vuoden 2024 selvityksessä ei havaittu liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Selvitysalueelta havaittiin ainoastaan kolme papanapuuta, joita ei tulkittu liito-oravan pesäpuiksi, sillä pesissä ei havaittu merkkejä liito-oravista ja papanamäärä oli melko vähäinen. Papanapuita todettiin huomattavasti vähemmän verrattuna alueella vuonna 2022 tehtyyn selvitykseen. Uusimman selvityksen perusteella liito-orava kuitenkin edelleen käyttää aluetta liikkumiseen, ja asemakaavoituksessa tulisi säilyttää Kantakaupungin liito-oravaselvityksessä 2016 merkityt liito-oravan kulkureitit lidesjärven rantaviivalla sekä näitä kulkureittejä pitkin selvitysalueen ulkopuolelle johtavat kolme yhteyttä. Vaikka pesäpuuta ei selvitysalueelta havaittu, lidesjärven eteläpuolen hyvin soveltuva, vuonna 2022 ydinalueeksi rajattu, alue on edelleen tulkittava lajin suojeltuna lisääntymis- ja levähdyspaikkana, sillä laji voi asuttaa aluetta myös tulevaisuudessa.

Liito-oravalle hyvin soveltuva elinympäristö on osoitettu asemakaavaratkaisussa osa-aluemerkinnöillä sl-6 ja sl-17. Näistä sl-17 –alue ulottuu vanhan kaatopaikan reunamille, joka on asemakaavaratkaisussa osoitettu puhdistettavaksi (pima-7). Kunnostettavan maan alueelle tai sen välittömään läheisyyteen sijoittuu myös kolme vuoden 2022 selvityksessä paikannettua liito-oravan pesäpuuta. lidesjärven puiston yleissuunnitelmassa on merkitty säilyvää metsää osalle liito-oravalle soveltuvista biotoopeista. Alueen keskiosan kautta kulkevan liito-oravan kulkuyhteyden kohdalle on kuitenkin osoitettu leikki-, liikunta- ja piknikalueita, joilla kasvillisuus uudistuu. Kaavan yleismääräyksessä on mainittu luontoarvojen huomioiminen jatkosuunnittelussa ja puiston yleissuunnitelmassa esitetty leikki- ja liikunta-alueille täydentävää puustoa.

Maaperän kunnostustarpeen ja liito-oravan suojelun yhteensovitusta tulee vielä tarkentaa. Jatkotyön aikana on myös varmistuttava, ettei puiston yleissuunnitelma ole liito-oravan eteläisen kulkuyhteyden kohdalla ristiriidassa luontoarvoja koskevien kaavamerkintöjen ja määräysten kanssa. Leikki- ja liikunta-alueiden koillisreunalla on tarpeen säilyttää olevaa puustoa kulkureitin turvaamiseksi.

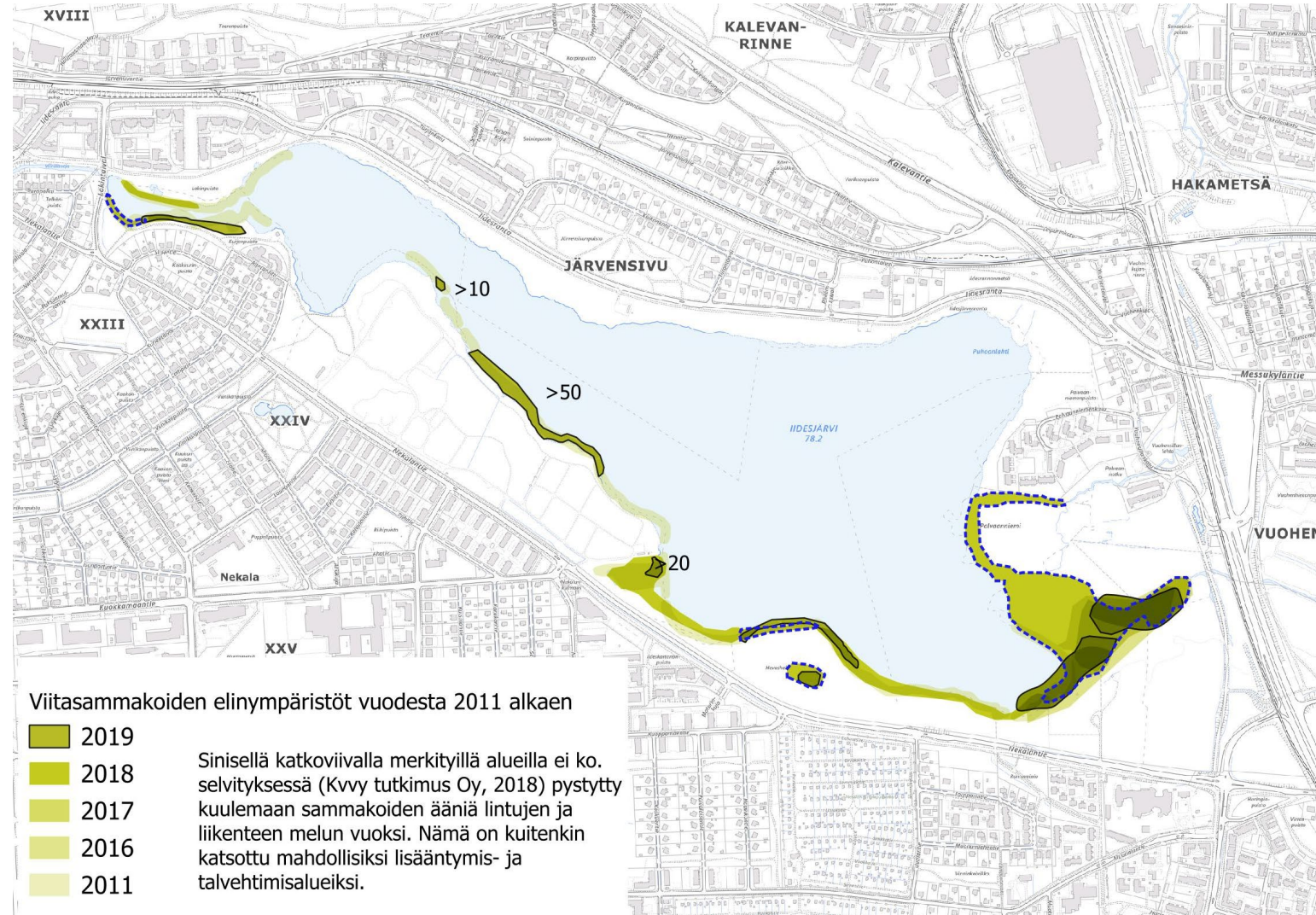
Kuva: Liito-oravahavainnot, lajille soveltuvat elinympäristöt sekä kulkuyhteydet. (lidesjärven puiston asemakaava nro 8725, Liito-oravaselvitys. Sitowise 2024.)

Vaikutukset viitasammakkoon

Viitasammakko on EU:n luontodirektiivin liitteen IVa laji ja siten suojeltu luonnonsuojelulain nojalla. Viitasammakon, lisääntymis- ja levähdysalueita ei saa hävittää tai heikentää. Laji muistuttaa paljon tavallista sammakkoa, mutta on erotettavissa sekä morfologisten eroavaisuuksien että koiraan soidinään perusteella.

lidesjärven ympäristössä on kartoitettu viitasammakkojen elinalueita vuodesta 2011 lähtien, jolloin myös asemakaava-alueelta, lidesjärven etelärannalta tehtiin havaintoja. Sittenkin asemakaava-alue on sisällytetty vuosien 2018 ja 2019 selvitysalueisiin, jolloin niinkään lajista saatiin havaintoja. Selvitysten perusteella lidesjärvellä elää runsas ja elinvoimainen viitasammakkopopulaatio. Aktiivisin kutualue on kaikkina kartoitusvuosina sijoittunut asemakaava-alueen ulkopuolelle, lidesjärven kaakkoiskulmaan Mutaajan laskuojan kohdalle, missä on havaittu useita kymmeniä tai satoja äänessä olevia viitasammakkokoiraita kaikkina sitä koskevilla selvitysvuosina (2016-2019). Asemakaava-alueellakin on havaittu yhteensä yli 60 yksilöä vuonna 2019.

Asemakaavaratkaisussa viitasammakoiden elinympäristöt on osoitettu luonnonsuojelualueeksi sekä rajattu osa-aluemerkinnöin (luo). Vanhan kaatopaikan kunnostaminen tehdään viitasammakkoalueen ja luonnonsuojelun läheisyydessä, mikä edellyttää huolellista puhdistus- ja kaivutöiden suunnittelua ja toteutusta. Kaavakartan kertovuus turvaa tiedon siirtymistä jatko suunnitteluun ja valvontaan. Tästä näkökulmasta luo-merkinnän täsmentämistä voisi vielä harkita jatkotyön aikana.

Kuva: lidesjärven ympäristön viitasammakkoselvitysten tulokset vuosilta 2011-2019. Ääntelevien yksilöiden lukumäärä on esitetty asemakaava-alueelta ja sen välittömästä läheisyydestä vuodelta 2019.

Vaikutukset hyönteistöön

Tampereen Hyönteistutkijain Seura ry (THS) on selvittänyt asemakaava-alueen nro hyönteislajistoa vuonna 2018, jolloin tavattiin noin 350 perhoslajia. Aiempien vuosien havainnot mukaan lukien alueelta tunnetaan noin 650 perhoslajia. Lajien joukossa on joitakin valtakunnallisesti silmälläpidettäviä ja yksi erittäin uhanalainen perhoslaji, ruskopikkumittari. Lisäksi alueelta tunnetaan silmälläpidettävä kovakuoriaislaji, niinjäära.

Alueen lajirunsausta selittää suhteellisen monipuolinen kasvilajisto, joita perhoset käyttävät toukkavaiheessa ravintona. Vanhan taimiston kasvillisuus täydentää ruderaatti-, lehtimetsikkö- ja rantahabitaatteja. Useat alueen harvinaisista lajeista elävät puilla, kuten poppeleilla, suurilla pajuilla ja lehmuksilla, ja hyötyvät puustoisten alueiden luonnonmukaisuudesta. Osa kaava-alueen lajistosta elää avoimilla kulttuurihabitaateilla, joista hyönteistöllisesti huomattavin on vanha kaatopaikka.

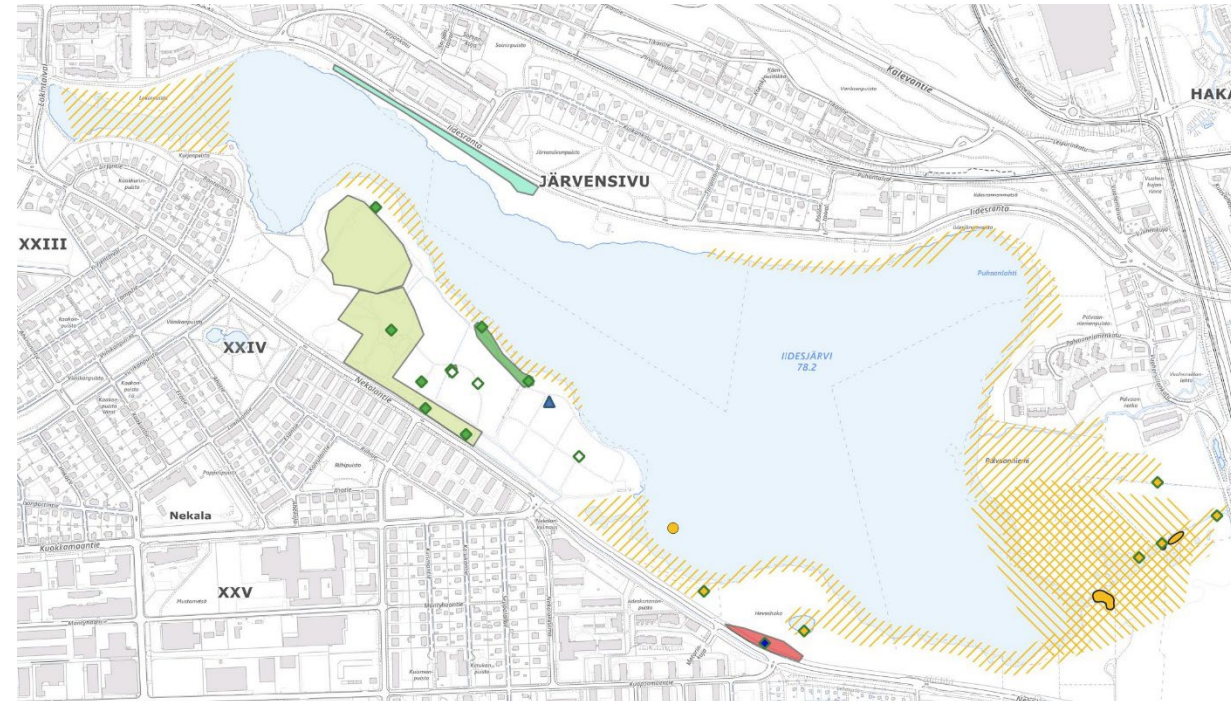
Sudenkorenoista vuoden 2018 selvitysten yhteydessä havainnoitiin EU-direktiivilaji täplälampikorentoa. Laji tavattiin tuolloin järven etelä- ja itäosassa, mutta ei kaava-alueella. Täplälampikorentoja ja kaava-alueen läheisyydestä tavattua mäkihiilikoi inventoitiin kaava-alueella uudelleen vuonna 2022 (Sitowise). Tuolloin ei havaittu yhtään mäkihiilikoin toukkaa tai aikuista. Täplälampikorennosta tehtiin yksi kaava-alueen ulkopuolelle sijoittuva havainto matonpesupaikan kaakkoispuolelta. Lisäksi Iidesjärven alueelta on tehty Laji.fi-tietokantaan merkittyjä kansalaishavaintoja: Täplälampikorentoa on havaittu matonpesupaikan läheisyydessä vuosina 2020 ja 2021 sekä asemakaava-alueen länsipään lahdenpohjukassa vuonna 2022. Iidesjärven etelärannalta on havaittu idänkirsikorentoa. Laji käyttää samanlaisia elinympäristöjä kuin lampikorennot.

Täplälampikorento ei ole Suomessa ole harvinainen tai uhanalainen, mutta lajin EU-direktiivin mukaisen suojelun varmistamiseksi tulee sen asuttamalla kohteilla huomioida kosteikkojen rantavyöhykkeiden säilyminen monimuotoisena. Lajille ovat tärkeitä erilliset pienet

allikot ja soistuneet painanteet kaislikoiden ja ruovikoiden keskellä. Esiintymisalueilla ei voi tehdä kuivatuksia, ruoppauksia tai muita rantavyöhykettä merkittävästi muuttavia ratkaisuja. Sen sijaan järviruokokasvustojen rajoittaminen niittämällä, tai veteen saakka ulottuva laidunnus, ovat hoitokeinoina hyväksyttäviä. Vaikka mäkihiilikoi ei nykytilanteessa näyttäisi esiintyvän kaava-alueella, olisi aluetta kehitettäessä hyvä perustaa metsäapilaa kasvavia paahteisia laikkuja, jotta uhanalainen mäkihiilikoi voisi saada uusia elinympäristöjä.

Asemakaavaratkaisussa täplälampikorenon elinympäristöksi soveltuva rantavyöhyke on osoitettu luonnonsuojelualueeksi sekä lajin esiintymisalue rajattu osa-aluemerkinnällä lu. Sekä puustoiset alueet että ruderaattialueet on osoitettu lähivirkistysalueeksi, jota hoidetaan maisemallisena kokonaisuutena, jossa vaalitaan alueen kulttuurihistoriallisia arvoja ja luonnon monimuotoisuutta (VL-10). Vanhan kaatopaikan alueella kohdistuu muutoksia niin puustosiin kuin avoimiin alueisiin maaperän kunnostamisen takia. Asemakaavaan liittyvän puiston yleissuunnitelman mukainen ratkaisu, jossa kaatopaikan alueelle perustetaan uutta niittyä ja muotoillaan kumpareita, tarjoaa mahdollisuuden kulttuurihabitaattien lajin elinympäristöjen kehittämiseen, esimerkiksi mäkihiilikoille paremmin soveltuviksi. Puistosuunnitelmassa esitettyjen käyttönurmialueiden laajuutta voisi hyönteistön näkökulmasta vielä harkita uudelleen. Alueelle on puistosuunnitelmassa osoitettu myös leikki- ja liikunta-alueita, joiden toteutustavasta riippuu, miten ne vaikuttavat alueen hyönteistöön pidemmällä aikavälillä. Kaavamääräyksellä ohjataan näitä ratkaisuja edellyttämällä luonnon monimuotoisuuden vaalimista sekä mm. virkistystä palvelevien rakenteiden sovittamista kokonaisuuteen kunkin osa-alueen erityispiirteet ja merkittävä lajisto huomioiden.

Kaikkiaan kaavaratkaisun toteuttaminen tarkoittaa ruderaattialueiden saamista kunnossapidon piiriin, mikä on edellytys avointen alueiden lajiston elinolosuhteiden säilymiselle maanlajitystoiminnan loputtua.

Hyönteistöllisesti merkittävimmät osa-alueet (THS 2019)

- poppeleiryhmät
- ruderaatit
- mäkihiilikoin elinympäristö
- salava- ja hopeapajukasvustot

Hyönteishavainnot v. 2018 (THS 2019)

- kirjonorkkokärsäkäs (NA)
- mäkihiilikoi (EN)
- niinjäära (NT)
- koivukehtokoi
- täplälampikorento

Täplälampikorentohavainnot 2022 (Sitowise)

- Täplälampikorentoalueet Tampereen Lajihavainnot-tietokannasta
- v. 2017-2018
 - v. 2012
 - v. 2011

Kuva: Iidesjärven ympäristön hyönteishavaintoja. Kaava-alueen läheisyydestä on vuonna 2018 tavattu uhanalaista mäkihiilikoi. Kaava-alueen ranta soveltuu EU-direktiivilaji täplälampikorennolle.

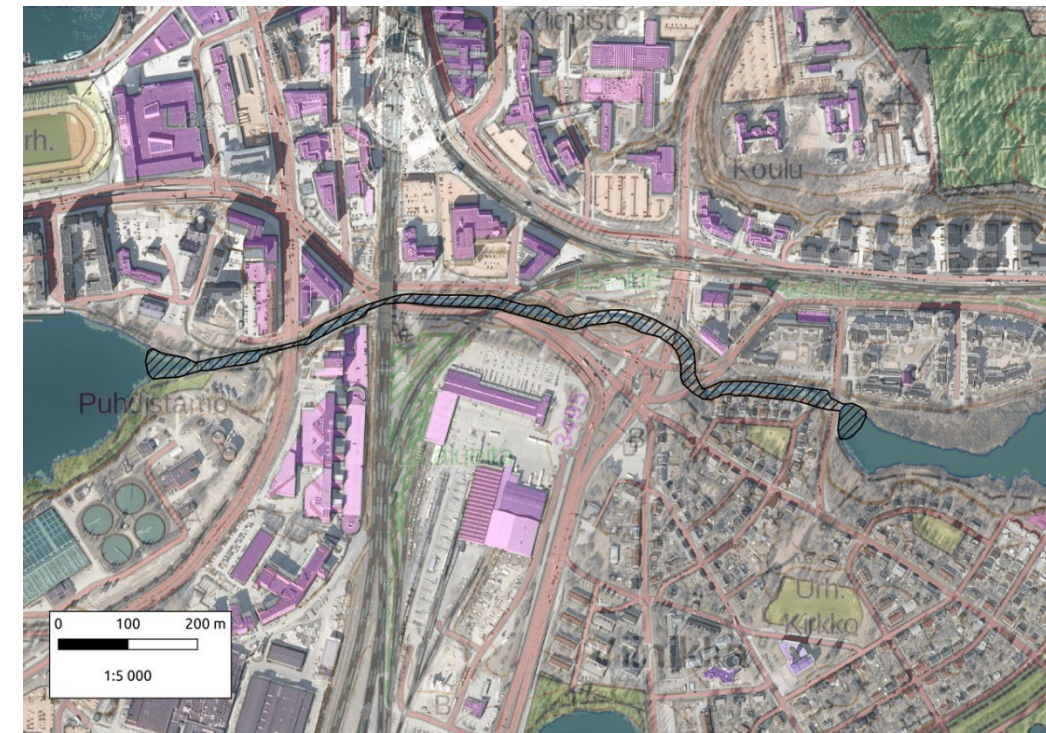
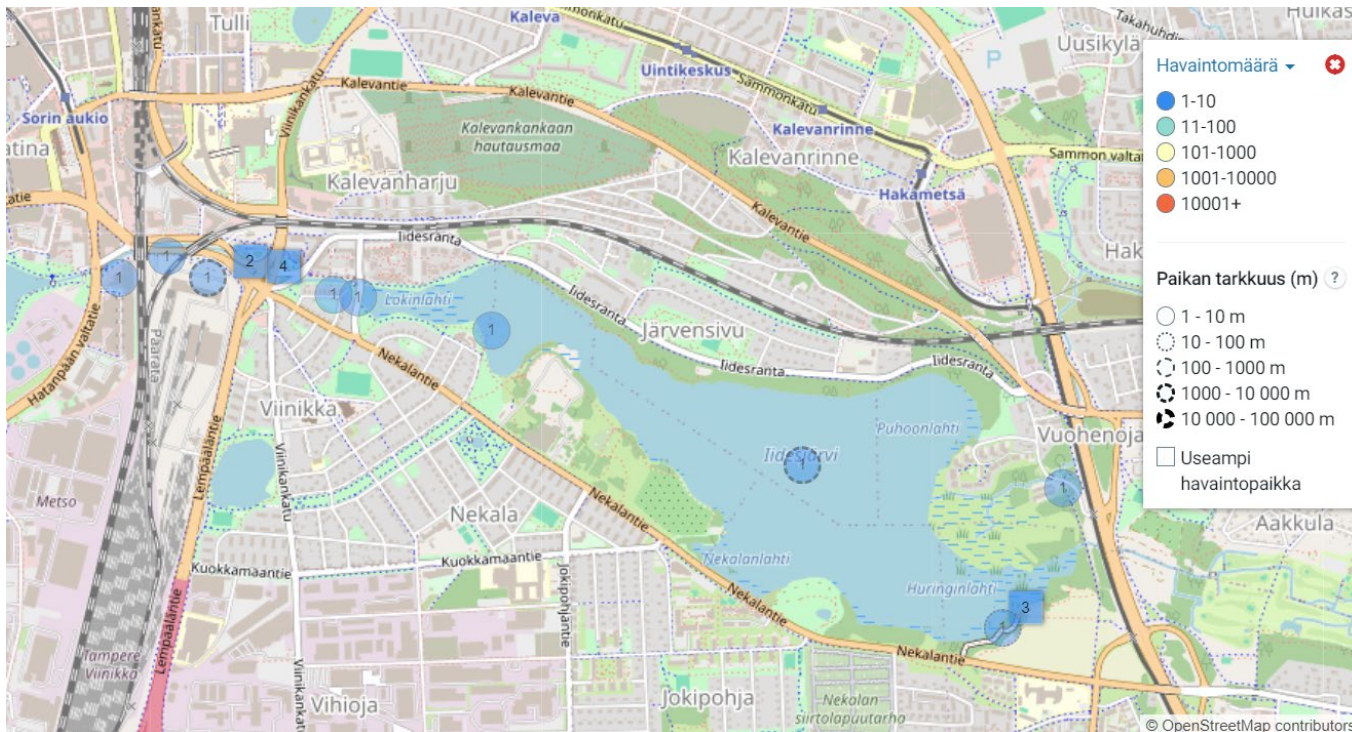
Vaikutukset muuhun huomioon otettavaan lajistoon

Saukko on koko Suomessa metsästyksellä rauhoitettu sekä EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV laji, jonka lisääntymis- ja levähdysalueita ei saa hävittää tai heikentää. Suotuisat lisääntymis- ja levähdyspaikat sijaitsevat yleensä virtavesialueilla, joiden rannoilla kasvaa puuvartisia kasveja.

Viinikanoja – Ratina – lidesjärvi -alueella on havaittu säännöllisesti saukkoja, minkä takia alueella tehtiin saukkoselvitys vuonna 2022 (WSP). Viinikanojasta lidesjärven ja Viinikanlahden väliltä löytyi useita jätöshavaintoja. Lisäksi saukon jätöksiä havaittiin lidesjärven itäpään

laskuojalla Vuohenojalla, missä Vuohensillankatu ylittää ojan. Viinikanojan ympäristö tulkittiin saukon levähdysalueeksi. lidesjärven puiston asemakaava-alueelta ei tehty saukkoon viittaavia havaintoja. Ranta oli kuitenkin selvityksen tekoaikana jäässä, eikä voida poissulkea, etteikö saukko käyttäisi sulaa aikaan myös järven etelärantaa elinympäristönään. Etenkin rantaluhdat ja ilmaversoiskasvillisuus soveltuvat hyvin saukon kesäelinympäristöiksi. lidesjärven rannat voidaan huomioida saukon kannalta säilyttämällä ne mahdollisimman luonnontilaisina. Erityisesti sammakoiden esiintymisalueet ovat todennäköisesti saukoille tärkeitä ruokailupaikkoja.

Asemakaavaratkaisussa saukon kesäelinympäristöksi soveltuva rantavyöhyke on osoitettu luonnonsuojelualueeksi, jota reunustaa lähivirkistysalue (VL-10). Saukolle sopiva biotooppi on tärkeä myös alueen muulle arvokkaalle lajistolle, jota koskee lisäksi osa-aluemerkintä luo. Asemakaavaratkaisu turvaa kattavasti saukolle soveltuvan elinympäristön säilymistä.

Vaikutukset virkistykseen

Asemakaavalla mahdollistetaan luontolähtökohdat huomioiva kaiken ikäisille tarkoitettu monipuolinen toiminta- ja oleskelupuisto ja kehitetään alueen virkistysyhteyksiä. Ratkaisun toteutuessa parannetaan paitsi lähinaapuruston asukkaiden myös kauempaa alueelle saapuvien virkistysmahdollisuuksia.

Iidesjärven puisto toimii yhä ympäröivien asuinalueiden luonnonmukaisena lähivirkistysalueena, ja myös palstaviljely alueella jatkuu. Aluepuisto kuitenkin monipuolistuu ja tarjoaa jatkossa enemmän toiminnallisia virkistyspalveluita puiston yleissuunnitelman mukaisesti toteutuessaan. **Ratkaisu vastaa suunnittelutyön alussa pidetyssä työpajassa koottuihin alueen käyttäjien toiveisiin sekä toteuttaa Tampereen vihertalouden eri osaohjelmia;** leikki- ja liikuntapaikkoja (uusi alueleikki- ja liikuntapaikka), koirapalveluohjelmaa (uusi kaksiosainen koirapuisto) ja luontovirkistyspalveluohjelmaa (luontopolun kunnostaminen). Uudet toiminnot on puiston yleissuunnitelmassa sijoitettu pääosin alueille, jotka ovat joka tapauksessa muuttumassa maanläjitys-, varasto- ja varikkotoiminnan loppumisen myötä. Uusi lintutorni on esitetty säilyvän matonpesupaikan yhteyteen.

Iidesjärven ympäristö on myös osa Tampereen keskuspuistoverkostoa sekä vetovoimainen kohde luontopolkuineen ja lintutorneineen koko kaupunkiseudun mittakaavassa. Polkuverkoston ja oleskelumahdollisuuksien kehittäminen vastaavat tähän virkistyspaineeseen ja säästävät maastoa kulumiselta.

Voimassa olevassa yleiskaavassa Iidesjärven puistoon on osoitettu erikoispuistomerkintä ja määräys: *"Alueita ylläpidetään ja kehitetään omista lähtökohdistaan seudullisesti merkittävänä virkistyspalveluiden, tapahtumien, matkailun ja vapaa-ajan alueina. Tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee ottaa huomioon erikoispuistojen hyvä saavutettavuus ja esteettömyys sekä olemassa olevat ominaispiirteet ja arvot."* Vireillä olevassa yleiskaavassa Iidesjärven puiston on osoitettu ohjeellinen rantojen luontovirkistyspalveluiden keskittymä: *"Rantojen luontovirkistyspalveluita ja niiden saavutettavuutta kehitetään alueen erityispiirteet huomioiden. Palveluiden suunnittelussa ja sijoittamisessa tulee turvata alueen luonto-, maisema- ja arkeologisen kulttuuriperinnön arvot. Alueiden yleinen virkistyskäyttö on turvattava."* Asemakaavaratkaisu toteuttaa virkistykselle yleiskaavassa asetettuja tavoitteita.

